

Autorka: Katarína Medľová

“Ja samu seba vnímam ako obyčajného človeka” - Nezniesiteľná odvaha obhajcov a obhajkýň ľudských práv na Slovensku.

„Pre utláčaných znamená veľa vedieť, že v tom nie sú sami.“

– Desmon Tutu, juhoafrický aktivista za občianske práva.

Ako “obyčajného človeka”, ktorý chce pomáhať ľuďom okolo, samu seba pomenovala rómska respondentka pri našom rozhovore minulý rok, kedy sme na Stredisku skúmali (nedokonalé a atakované) demokratické prostredie, v ktorom pracujú a žijú **obhajcovia a obhajkyne ľudských práv na Slovensku**. Pod týmto pojmom bežne rozumieme **osoby, ktoré samostatne alebo spolu s inými (napríklad v organizáciách alebo neformálnych združeniach) podporujú a ochraňujú ľudské práva mierovým spôsobom**. Venujú sa **jednotlivým ľudským právam** (napríklad právu na vzdelanie, právu na bývanie, environmentálnym právam), **právam určitých skupín** (napríklad právam LGBTI+ osôb, právam detí, právam ľudí na úteku) alebo **ľudským právam všeobecne a komplexne**.

Sú to teda bežne vnímaní **aktivisti a aktivistky a ich organizácie**, ale aj **“obyčajní ľudia”**, ktorým jednoducho záleží na tom, čo sa deje v ich okolí - žiačky, ktoré urobia kampaň proti obťažovaniu a šikane na škole alebo protest za klimatickú spravodlivosť, susedia, ktorí spíšu petíciu a organizujú sa proti skládke v ich meste alebo rómske ženy, ktoré bojujú za spravodlivosť v prípade segregácie ich detí v škole. Sú to však ale **aj mnohí novinári a novinárky, lekári a lekárky, či ľudia, ktorí sa venujú komunitnej alebo sociálnej práci**.

Po minulé dva roky sme sa na Stredisku rozprávali s dvadsiatimi šiestimi takýmito obhajcami a obhajkyňami ľudských práv LGBTI+ ľudí, Rómov a Rómok, žien (z pohľadu sexuálnych a reprodukčných práv) a ľudí so zdravotným znevýhodnením. Ich skúsenosti si môžete prečítať v našej novej [publikácii](#).

Autorka: Katarína Medľová

Publikácia Obhajcovia a obhajkyne ľudských práv na Slovensku

Čas na to asi nie je vhodnejší, ale úplne vhodný nebol nikdy. **Ľudia, ktorí bojujú za naše práva nám priblížili ťažké podmienky pre ich neoceniteľnú prácu, s ktorými sa stretávajú. Zahŕňajú obťažovanie a vyhrážanie; zosmiešňovanie a stigmatizáciu; nenávisťné prejavy od politikov a političiek, predstaviteľov cirkví, alebo od susedov a bežnej verejnosti; prekážky v participácii na správe vecí verejných, vrátane zákonov a politík, ktoré sa ich priamo týkajú; nedostatočnú finančnú podporu zo strany štátu a negatívne vplyvy týchto prekážok na ich psychické zdravie.**

Útoky na aktivistov a aktivistky sú zároveň problémom nielen pre nich samotných a samotné, ale pre celú spoločnosť, keďže sú jedným zo symptómov nezdravého demokratického prostredia a výstražným signálom pre posúvanie sa štátu k nedemokratickým tendenciám. Štát má pritom povinnosť vytvárať priaznivé podmienky na ich prácu a chrániť ich pred ohrozením a porušovaním ich práv. V neposlednom rade, a čo by malo byť v demokratickej pluralitnej spoločnosti úplne samozrejme - na nich štát

Autorka: Katarína Medľová

nemá priamo alebo nepriamo útočiť, popisovať ich ako nepriateľov alebo ohrozenie, osočovať ich a štváť proti nim verejnosť – čo sa na Slovensku dlhodobo deje, napríklad s ohľadom na LGBTI+ obhajcov a obhajkyne, či na feministické, environmentálne alebo iné ľudskoprávne organizácie alebo novinárov a novinárky.

Na druhej strane, čo prináša pohľad na odvahu, nádej a rezistenciu občianskej spoločnosti **-obhajcovia a obhajkyne zároveň vyzdvihujú aj viaceré pozitívne zmeny a rast občianskeho sektora – existenciu nových rôznorodých formálnych aj neformálnych združení a organizácií, množstvo silných iniciatív aj mimo veľkých miest alebo existenciu nových podporných mechanizmov aj zo strany Európskej únie.**

“Teraz mnohí ľudia nezávisle na to, či majú vôbec nejakú afiliáciu k aktivizmu, či im je to sympatické alebo nie, ale postaví sa za seba.”

Obhajcovia a obhajkyne ľudských práv veľmi vyzdvihovali podporu od verejnosti, klientov a klientok, alebo aj zamestnancov a zamestnankýň štátnej a verejnej správy ako dôležitú pre motiváciu pokračovať. V niektorých kľúčových momentoch odvaha a podpora samotných príslušníkov a príslušníčok menších totiž prevažuje nad všetkými nenávisťnými komentármi.

„Mala som pocit, že na každú negatívnu reakciu prišlo, ja neviem, päť pozitívnych“ – pre mnohých ľudí, ktorí strážia naše ľudské práva je veľmi dôležitá vaša podpora. Jeden pekný odkaz, finančná podpora kampane alebo výzva politikom a političkám na rešpektovanie demokratických pravidiel môže byť teda jednoduchou formou, ako sa môžete zapojiť do uzdravovania spoločnosti. A to najmä v kritických časoch.

My v Stredisku v tejto podpore obhajcov a obhajkýň ľudských práv pokračujeme takisto.

